

แนวทางการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนขยายโอกาส
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

**Guidelines for Professional learning Community Management of the
Educational Opportunity Extension Schools under the Sukhothai
Primary Education Area Office 2**

ลีลาวดี รอดแล้ว,
พิมผกา ธรรมสิทธิ์ และ วจี ปัญญาใส
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
**Leelawadee Rodlod,
Phimphaka Thammasit and Vajee Panyasai**
Uttaradit Rajabhat University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: Leelawadee_sory@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนขยายโอกาส และแนวทางการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้การวิจัยคือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 36 คน และครู จำนวน 196 คน รวมจำนวน 232 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามและการสนทนากลุ่ม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนขยายโอกาสสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ภาพรวมทั้ง 7 ด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านกลยุธยมนิตร รองลงมาคือด้านบรรยากาศองค์กร ด้านวัฒนธรรมองค์กร ด้านวิสัยทัศน์องค์กร ด้านโครงสร้างองค์กรและด้านการจัดการเรียนการสอน ตามลำดับ 2. แนวทางการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 คือ โรงเรียนจัดโครงสร้างที่สะดวกคล่องตัวในการปฏิบัติ คำนึงถึงความรู้ความสามารถของแต่ละบุคคล จัดสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงาน ผู้บริหารและครูสร้างความเข้าใจร่วมกัน เปิดโอกาสพูดคุยแลกเปลี่ยนเสนอความคิดเห็นร่วมกันอย่างมีอิสระ ผู้บริหารสนับสนุนครูให้เข้ารับการอบรมอย่างต่อเนื่อง โรงเรียนกำหนดภาพความสำเร็จที่มาจากความต้องการของทุกฝ่าย พัฒนาครูให้สามารถผลิตพัฒนาสื่อการ

เรียนและนิเทศการจัดการเรียนรู้ และโรงเรียนมีผู้บริหาร ครูที่ยอมรับความคิดเห็นทั้งเหมือนและต่างกันได้ พร้อมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางวิชาชีพ

คำสำคัญ: แนวทางการบริหาร; ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ; โรงเรียนขยายโอกาส

Abstracts

The objectives of this research were to study the conditions of professional learning community management of opportunity extension schools and to investigate the guidelines for professional learning community management of opportunity extension schools under Sukhothai Primary Educational Service Area Office 2. The sample of this study was 36 school administrators and 196 teachers, totaling 232 people. The tools used in the research were questionnaire and focus group discussion. Statistics used in data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation and content analysis.

The results indicated that for the conditions of professional learning community management of opportunity extension schools under Sukhothai Primary Educational Service Area Office 2, overall 7 aspects were at high level. When individual aspects were considered, the aspect with the highest mean was galyanmitr, followed by corporate atmosphere, corporate culture, corporate vision, organizational structure and teaching, respectively. 2. Guidelines for community management of professional learning community of opportunity extension schools under Sukhothai Primary Educational Service Area Office 2 was a conveniently structured school that is agile in practice, taking into account individual knowledge, organizing environments that affect operations, executives and teachers creating mutual understanding, allowing opportunities to talk, freely exchange ideas, encourage teachers to attend ongoing training, schools defining achievements that come from the needs of all parties, developing teachers to produce, develop learning materials and in services, manage learning, and have teachers accept ideas as well as different ideas.

Keywords: Management Guidelines; Professional Learning Community; Opportunity Extension Schools

บทนำ

ในศตวรรษที่ 21 สถานการณ์มีความแตกต่างจากศตวรรษที่ผ่านมา การเรียนรู้ในสถานศึกษาต้องเปลี่ยนไปจากเดิมมีการพัฒนาขึ้น ครูต้องเปลี่ยนบทบาทจากครูผู้สอนมาเป็นครูฝึก (Coach) หรือผู้อำนวยความสะดวกในการเรียน (Learning Facilitator) ห้องเรียนต้องเปลี่ยนจากห้องสอน (Classroom) มาเป็นห้องทำงาน (Studio) ในเวลาเรียนส่วนใหญ่ นักเรียนจะเรียนเป็นกลุ่มและทำงานร่วมกันที่เรียกว่าการเรียนรู้แบบโครงการ (Project-Based Learning : PBL) เปลี่ยนจากการเรียนแบบแข่งขันมาเน้นความร่วมมือช่วยเหลือแบ่งปันกัน ครูคือผู้ทำหน้าที่สร้างแรงบันดาลใจ สร้างความท้าทาย ความสนุกในการเรียนให้แก่ศิษย์ โดยเน้นการออกแบบโครงการให้นักเรียน แบ่งกลุ่มกันลงมือทำเพื่อเรียนรู้จากการลงมือทำเพื่อให้ได้ฝึกฝนทักษะเพื่อดำรงชีวิต (ศูนย์ประกันคุณภาพการศึกษา มจพ, 2557 : ออนไลน์) นโยบายในการประชุมเชิง

ปฏิบัติการเตรียมการอบรม “(Professional Learning Community : PLC) ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ” กระทรวงศึกษาธิการมีแนวทางส่งเสริมให้มีการอบรม PLC (Professional Learning Community) หรือ “ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ” ให้กับครูและผู้บริหารสถานศึกษาทั่วประเทศ ซึ่งแนวคิดของการอบรม PLC คือ การนำคนมาอยู่ร่วมกันเกิดการเรียนรู้ และแบ่งปันความรู้กันระหว่างผู้เข้าร่วมอบรม จนกระทั่งเกิดการสะท้อนความคิดในด้านต่าง ๆ ที่จะเป็นแนวทางการพัฒนาผู้เรียน (รศ.นราพร จันทร์โอชา, 2560 : ออนไลน์)

การพัฒนาวิชาชีพครูในศตวรรษที่ 21 จึงเป็นกระบวนการที่พยายามช่วยให้ครูได้กลับมาทบทวนเกี่ยวกับวิชาชีพของตนเอง แล้วครูช่วยกันทบทวนไตร่ตรอง (Reflection หรือ Action Review:AAR) เพื่อให้เกิดการเรียนรู้หรือทักษะที่ลึกและเชื่อมโยง รวมทั้งเชื่อมโยงประสบการณ์ตรงเข้ากับทฤษฎี ทำให้เกิดการเรียนรู้เชิงทฤษฎีจากการปฏิบัติหัวใจสำคัญของการเปลี่ยนแปลงคือเปลี่ยนจากเรียนรู้จากฟังครูสอนมาเป็นเรียนรู้จากการลงมือทำ ทั้งหมดเป็นการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียนและวงการศึกษาระดับจิตสำนึก ระดับรากฐาน และระดับโครงสร้าง ซึ่งต้องมีการจัดการการเปลี่ยนแปลง (Change Management) อย่างจริงจัง และเป็นระบบหาหนทางร่วมกันกับเพื่อนร่วมวิชาชีพในการแก้ปัญหาในการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อผู้เรียน ซึ่งเป็นวิธีที่เห็นผลต่อนักเรียนโดยตรง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545 : 75) แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพนี้นับเป็นเครื่องมือสำคัญในการ ปฏิรูปการจัดการเรียนรู้โดยเฉพาะการปฏิรูปการศึกษาสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพจะเป็นการรวมตัว ร่วมใจ ร่วมพลัง ร่วมทำและร่วมเรียนรู้ร่วมกันของครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา ศึกษาพิเศษ และนักการศึกษาบนพื้นฐานวัฒนธรรมความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตร ที่มีวิสัยทัศน์ คุณค่า เป้าหมาย และภารกิจร่วมกัน ดำเนินการแบบทีมเรียนรู้ โดยครูเป็นผู้นำร่วมกัน และ ผู้บริหารเป็นผู้ดูแลสนับสนุน เพื่อร่วมเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ เปลี่ยนแปลงคุณภาพตนเองสู่คุณภาพการ จัดการเรียนรู้ที่เน้นความสำเร็จหรือประสิทธิผลของผู้เรียนเป็นสำคัญและความสุขของการทำงานร่วมกันของสมาชิกในชุมชน โดยมีเป้าหมายหลักคือเพื่อให้เกิดการปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอนพัฒนาการเรียนรู้และพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

จากความสำคัญที่กล่าวมาแล้วข้างต้นจะพบว่า การพัฒนาสถานศึกษาให้สำเร็จตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดได้ ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย โดยเฉพาะบุคลากรในโรงเรียนที่จะเปิดโอกาสให้เข้ามาเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่โรงเรียนซึ่งนโยบายการดำเนินงานจัดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทุกโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัยเขต 2 ยังไม่ประสบผลสำเร็จ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนขยายโอกาส เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ ปรับเปลี่ยนวิธีการทำงาน ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แบบกัลยาณมิตร มุ่งสู่การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อันจะส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลการเรียนรู้อย่างแท้จริง และนำไปสู่การพัฒนาวิทยฐานะของครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เกิดความก้าวหน้าทางวิชาชีพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนขยายโอกาสสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2
2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนขยายโอกาสสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่องแนวทางการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนขยายโอกาสสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เป็นโรงเรียนขยายโอกาสสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 จำนวน 36 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 36 คน และ ครู จำนวน 387 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 423 คน

กลุ่มตัวอย่าง

1. กลุ่มตัวอย่างตามวัตถุประสงค์ในการวิจัยข้อที่ 1

1.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้การวิจัย ได้แก่ โรงเรียนขยายโอกาส จำนวน 36 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 36 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง และครู จำนวน 196 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% รวมจำนวน 232 คน

2. กลุ่มเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ในการวิจัยข้อที่ 2

1.2 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ศึกษาพิเศษ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ซึ่งมีเกณฑ์การคัดเลือกจากสถานศึกษาที่ได้รับรางวัลการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน ศึกษาพิเศษ จำนวน 2 คน และครูจำนวน 4 คน รวม 9 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 ชุด ตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ได้แก่ อายุ ตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงานและระดับการศึกษา

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน ขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ใน 7 ด้าน คือ ด้านโครงสร้าง องค์กร ด้านบรรยากาศองค์กร ด้านวัฒนธรรมองค์กร ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ด้านวิสัยทัศน์องค์กร ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านกัลยาณมิตร ซึ่งมีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

5	หมายถึง มีสภาพการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพอยู่ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง มีสภาพการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพอยู่ในระดับมาก
3	หมายถึง มีสภาพการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพอยู่ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง มีสภาพการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพอยู่ในระดับน้อย
1	หมายถึง มีสภาพการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพอยู่ในระดับน้อยที่สุด

โดยมีเกณฑ์การพิจารณาแปรผลค่าเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.50 - 5.00	มากที่สุด
3.50 - 4.49	มาก
2.50 - 3.49	ปานกลาง
1.50 - 2.49	น้อย
1.00 - 1.49	น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนขยายโอกาส

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เป็นแบบสนทนากลุ่มที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ทรงคุณวุฒิ

ตอนที่ 2 นำข้อมูลจากผลการวิจัยข้อที่ 1 การศึกษาสภาพการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มาร่างประเด็นคำถามการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนขยายโอกาส

3. การหาคุณภาพของเครื่องมือการวิจัย

แนวทางการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 มีขั้นตอนการหาคุณภาพ ดังนี้

1. ศึกษารูปแบบและลักษณะของแบบสอบถามที่จะใช้ในงานวิจัยโดยศึกษาจากเอกสาร ตำรา และแบบสอบถามที่ได้มีการนำไปใช้ในงานวิจัยเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. ศึกษาแนวคิด หลักการจากหนังสือ ตำรา แนวทางการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อนำมาเป็นพื้นฐานในการสร้างแบบสอบถาม
3. ร่างแบบสอบถามเพื่อนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจและนำไปปรับปรุงแก้ไข
4. เสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) สำหรับภาษาที่ใช้ในแบบสอบถามเพื่อปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะแล้วนำมาหาความสอดคล้องของเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยโดยใช้เทคนิค IOC (Index Item Objective Congruence) โดยเลือกข้อคำถามที่มีค่าตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป
5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรซึ่งเป็นบุคลากรในโรงเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง 30 คน มาคำนวณหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient Method) ตามวิธีของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.876
6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองดังรายละเอียดต่อไปนี้

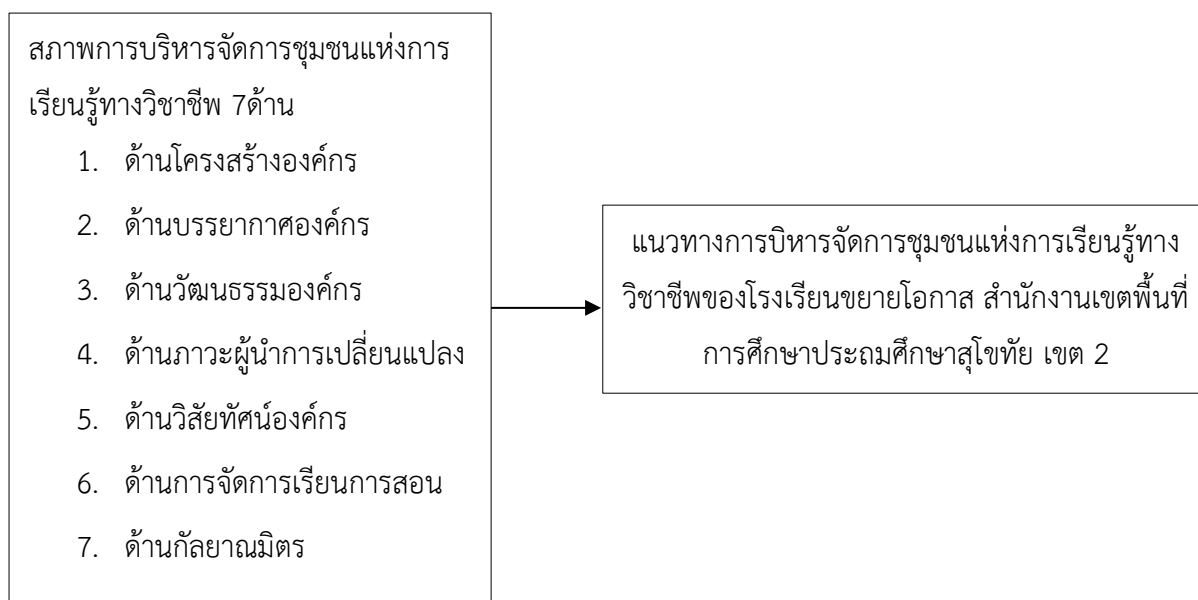
1. ขอนหนังสือจากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 2 และผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม
2. จัดส่งแบบสอบถามให้กับผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 จำนวน 36 โรงเรียน พร้อมสอดซองเอกสารจำหน่ายซองถึงผู้วิจัย เพื่อให้ส่งคืนตามกำหนดซึ่งผู้วิจัยกำหนดไว้ระหว่างวันที่ 1 ธันวาคม ถึง 31 มกราคม 2564
3. ติดตามการตอบแบบสอบถามคิดเป็นร้อยละ 80 และนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ ครบถ้วน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาวิเคราะห์ตามระเบียบวิธีทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ซึ่งมีขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลและเสนอค่าสถิติต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง โดยการคำนวณค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยสภาพการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนขยายโอกาสสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

1. ผลการศึกษาสภาพการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนขยายโอกาสสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 พบว่า ระดับสภาพการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนขยายโอกาสสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดตามลำดับ ได้แก่ ด้านกัลยาณมิตร ด้านบรรยากาศ

องค์กร ด้านวัฒนธรรมองค์กร ด้านวิสัยทัศน์องค์กร ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ด้านโครงสร้าง และด้านการจัดการเรียนการสอน ตามลำดับ

2. แนวทางการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ทั้ง 7 ด้าน มีดังนี้

2.1 ด้านโครงสร้าง พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจัดกิจกรรมที่เน้นกระบวนการทำงานเป็นทีมเพื่อสร้างความสัมพันธ์ในหมู่คณะเช่น การศึกษาดูงาน การจัดประชุมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เป็นต้น สร้างสัมพันธ์ที่ดี ความไว้วางใจ มีน้ำใจต่อผู้ร่วมงาน ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นที่ปรึกษาที่ดี สามารถปรึกษาพูดคุยเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้ครูยอมรับความสามารถของตนเอง และส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ ร่วมดำเนินงานตามเป้าหมายของโรงเรียน มีการมอบหมายงานที่ตรงกับความสามารถของบุคคล ให้อิสระในการดำเนินงานแต่ต้องอยู่ในกรอบเป้าหมายการดำเนินงาน และการปฏิบัติงานให้ตรงตามวัตถุประสงค์ เป้าหมายการทำงานร่วมกันให้บรรลุผลสำเร็จ

2.2 ด้านบรรยากาศองค์กร พบว่า โรงเรียนจัดสภาพแวดล้อมด้านกายภาพเป็นบรรยากาศที่มองเห็นได้ สัมผัสได้ซึ่งแต่ละสถานศึกษา สามารถดำเนินการให้น่าสนใจ แปลกใหม่ได้ มีการจัดสภาพด้านการเรียนการสอนโดยครูเป็นผู้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำท่ายและกระตุ้นให้นักเรียนได้คิดในแบบต่าง ๆ และมีการสร้างบรรยากาศด้านอารมณ์คือ สร้างความรู้สึกให้นักเรียนเกิดความสบายใจในการเรียน ปราศจากความกลัวและวิตกกังวล สร้างสรรค์เร้าความสนใจ ให้นักเรียนร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยความสุข ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดนโยบายให้ครูพัฒนาตนเองได้ตามความต้องการของตนเอง เปิดโอกาสให้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือประสบการณ์เพื่อให้เกิดการพัฒนาทางความคิดในด้านต่าง ๆ

2.3 ด้านวัฒนธรรมองค์กร พบว่า โรงเรียนมีผู้บริหารโรงเรียนและครูที่มีการสร้างความเข้าใจร่วมกัน โดยมีการพูดคุย แลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นซึ่งกันและกัน สนับสนุนการดำเนินงานต่าง ๆ ให้เกิดความสะดวกในการปฏิบัติงาน เช่น วัสดุอุปกรณ์ ประกอบการจัดการเรียนการสอน งบประมาณ เป็นต้น เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุผลสำเร็จ เปิดโอกาสให้ครูได้แสดงความคิดเห็นที่แตกต่างและข้อเสนอแนะอย่างอิสระ ทั้งนี้ผู้บริหารโรงเรียนและครูยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นโดยปราศจากอคติต่าง ๆ

2.4 ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดการความรู้อย่างเป็นขั้นตอน โดยเริ่มจากมีการบ่งชี้ความรู้และข้อมูล สร้างและแสวงหาความรู้ จัดเก็บองค์ความรู้ ประมวลและกลั่นกรองความรู้ มีการพัฒนาครูให้ครอบคลุมสมรรถนะหลัก การปรับปรุงผลการดำเนินการ การเปลี่ยนแปลงของนวัตกรรมใหม่ รวมถึงจริยธรรมในวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาครู โดยจัดให้ศึกษาดูงาน แสวงหาองค์ความรู้ใหม่ๆ เช่น การพัฒนาหลักสูตร การจัดการการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล เป็นต้น ตลอดจนผู้บริหารและครูร่วมกันวิเคราะห์สภาพปัญหาและปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อความสำเร็จเพื่อให้ครู ผู้ปกครอง นักเรียนและชุมชน เกิดความพึงพอใจ

2.5 ด้านวิสัยทัศน์องค์กร พบว่า ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน ร่วมกันกำหนดเป้าหมายและความต้องการให้ครอบคลุมความต้องการของทุกคน กำหนดภาพความสำเร็จโดยยึดนักเรียนเป็นหลักในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา มีการประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่จะพัฒนาและแก้ไขปัญหาการเรียนรู้นักเรียนอย่างต่อเนื่อง และครูจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ แก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเอง เรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดอย่างอิสระและสร้างสรรค์

2.6 ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า โรงเรียนพัฒนาครูให้สามารถผลิตสื่อหรือพัฒนาสื่อการเรียนรู้เพื่อใช้พัฒนาผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษาจัดนิเทศการสอน และติดตามการนำสื่อมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนของครู ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดนโยบายให้ครูทุกคนทำวิจัยอย่างน้อยปีละ 1 เรื่อง ซึ่งเป็นไปตามมาตรฐานทางการประกันคุณภาพภายใน สนับสนุนนำผลการวิจัยของผู้อื่น ไปประยุกต์ใช้เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน เช่น พัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้ เทคนิควิธีสอน เป็นต้น เปิดโอกาสให้ครูร่วมวิเคราะห์ข้อมูล ระดมความคิดเห็นในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และโรงเรียนมีการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา แล้วนำผลการประเมินหลักสูตรมาปรับปรุง การจัดการเรียนรู้และการพัฒนาครู

2.7 ด้านกัลยาณมิตร พบว่า โรงเรียนมีผู้บริหารสถานศึกษาที่ยอมรับฟังความคิดเห็นที่อาจจะเหมือนหรือต่างกัน โดยปราศจากอคติ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความพึงพอใจในการทำงานร่วมกัน มีความศรัทธาในวิชาชีพ มีความปรารถนาดีและมุ่งพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้วยความจริงใจ มีความเอื้ออาทรและเป็นกัลยาณมิตรต่อกัน โดยผู้บริหารและครูพร้อมที่จะแบ่งปันและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในทางวิชาการเพื่อมุ่งพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน โรงเรียนมีผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ทำงานร่วมกันบนพื้นฐานของความไว้วางใจ เชื่อใจ สร้างกำลังใจ ลดความกดดันในการทำงานและโรงเรียนมีผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางวิชาชีพ พัฒนาความรู้ความสามารถและทักษะของครูที่ส่งผลให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยแนวทางการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนขยายโอกาสสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาสุโขทัยเขต 2 มีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การศึกษาสภาพการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนขยายโอกาสสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาสุโขทัยเขต 2 ทั้ง 7 ด้าน พบว่า ด้านกัลยาณมิตร มีสภาพการปฏิบัติมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะ โรงเรียนมีผู้บริหารโรงเรียนและครูที่ยอมรับต่อความคิดเห็นที่อาจจะเหมือนหรือต่างก็มีมีความพึงพอใจในการทำงานร่วมกัน มีความปรารถนาดีที่จะพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนที่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันที่จะขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางวิชาชีพและทำงานร่วมกันบนพื้นฐานของความไว้วางใจกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ (วรลักษณ์ ชูกำเนิด, 2557 : 76) ศึกษาเรื่องรูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู

สู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 บริบท โรงเรียนในประเทศไทย เป็นรูปแบบของระบบที่คลี่คลายแบบเปิด (Loosely coupled) ที่มุ่งสู่สร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้แบบมุ่งการเปลี่ยนแปลงเพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21 บนฐานงานจริงร่วมกัน ที่ทุกคนมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของตนเป็นวิถีแห่งอิสรภาพ และเป็นพื้นที่ให้ความรู้สึกลดท้อภัยหรือลดการใช้อำนาจกดดันบนพื้นฐานความไว้วางใจเคารพซึ่งกันและกัน มีจริยธรรมแห่งความเอื้ออาทรเป็นพลังเชิงคุณธรรม คุณงามความดีที่สมาชิกร่วมกันทำงานแบบอุทิศตนเพื่อวิชาชีพโดยมีเจตคติเชิงบวกต่อการศึกษาศึกษาและผู้เรียนสอดคล้องกับที่ว่าเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ส่วนสภาพการปฏิบัติที่น้อยที่สุดคือด้านการจัดการเรียนการสอน ทั้งนี้เป็นเพราะการจัดการเรียนการสอน ครูและผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการส่งเสริมพัฒนาครูเกี่ยวกับการนำสื่อมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน จัดนิเทศการสอน และติดตามการนำสื่อมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนของครู กำหนดนโยบายให้ครูทำวิจัยอย่างน้อยปีละ 1 เรื่อง ซึ่งเป็นไปตามมาตรฐานคุณภาพภายใน และผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ศึกษาค้นคว้าวิจัยจากแหล่งอื่นๆ ไปประยุกต์ใช้เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน นำแหล่งเรียนรู้มาใช้ในการพัฒนานักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ (ตลนภา วงษ์ศิริ, 2556 : 158) ได้วิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้กับประสิทธิภาพการสอนของครู พบว่า มีความสัมพันธ์กันซึ่งประสิทธิภาพการสอนของครู หมายถึง กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ สามารถวัดได้จากการปฏิบัติงานของครูผู้สอนตามการรับรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา

2. แนวทางการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนขยายโอกาสสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาสุโขทัยเขต 2 มี 7 ด้าน แต่ละด้านมีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายผลตามลำดับดังนี้

2.1 ด้านโครงสร้าง พบว่า ต้องจัดโครงสร้างที่สะดวกคล่องตัวในการปฏิบัติ มีการสื่อสารด้วยใจ เปิดกว้าง คำนึงถึงความรู้ความสามารถของแต่ละบุคคล ทั้งนี้เป็นเพราะ ในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในสถานศึกษาจะประกอบด้วย การปรับโครงสร้างใหม่ให้สามารถรองรับ การเกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพพร้อมที่จะรองรับต่อการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นตลอดเวลา โดยอย่างเช่นนำความเป็นไปได้ทุกชุมชนแห่งวิชาชีพที่จะเกิดขึ้นในโรงเรียน (สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์, 2556 : 25) ซึ่งการปรับโครงสร้างจะเป็นการเตรียมพร้อมในการสนับสนุนให้บุคลากรหรือสมาชิกในโรงเรียนหรือระหว่างโรงเรียน ได้มีโอกาสวิพากษ์วิจารณ์และสะท้อนหลักการปฏิบัติงาน รวมทั้งการสนทนาเพื่อนร่วมงานและชุมชน มีการทำงานร่วมกันเป็นทีมทั้งครูและผู้บริหารโรงเรียน คณะครูวางแผนการทำงานร่วมกันเพื่อค้นหาทางออกในการตอบสนองความต้องการที่หลากหลายของผู้เรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ (หนึ่งฤทัย สีหะวงษ์, 2562 : 79) ศึกษาเรื่องปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 พบว่า ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพมี 4 ด้าน ได้แก่ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง วัฒนธรรมองค์กร โครงสร้างองค์กร และบรรยากาศองค์กร

2.2 ด้านบรรยากาศองค์กร พบว่า โรงเรียนจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงาน สะท้อนถึงค่านิยมและมีผลต่อพฤติกรรมการทำงานและความพึงพอใจ ทั้งนี้เป็นเพราะ ในแนวคิดความหมายของชุมชนแห่งการเรียนรู้จะเป็นการทำงานของคนทำงานในโรงเรียนที่ใช้เวลาร่วมกันสนับสนุนการเรียนของนักเรียนเป็นเป้าหมายหลัก ดังนั้นจึงมีบรรยากาศของการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะผู้บริหารต้องพัฒนาสภาพแวดล้อมที่สะดวกและจัดหาเครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่สนับสนุนการเตรียมการให้แก่บุคลากรในโรงเรียนให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ จัดให้มีระบบการสื่อสารที่มีคุณภาพทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนจัดหาเทคโนโลยีและสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมไว้บริการคณะครูอย่างเพียงพอ (ฉัตรชัย ทองเจริญ, 2556 : 121) สอดคล้องกับงานวิจัยของ (วาสนา ทองทวีชัยยศ, 2560 : 39) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา พบว่า การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในสถานศึกษามัธยมศึกษา มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนปัจจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูของสถานศึกษามัธยมศึกษา มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก และ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูของสถานศึกษามัธยมศึกษา ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ ด้านโครงสร้างองค์กร ด้านบรรยากาศองค์กร และด้านวัฒนธรรมองค์กร ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูของสถานศึกษามัธยมศึกษา ตามลำดับสามารถพยากรณ์การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูของสถานศึกษามัธยมศึกษาได้ร้อยละ 79.3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.3 ด้านวัฒนธรรมองค์กร พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีการสร้างความเข้าใจร่วมกัน โดยมีการพูดคุย แลกเปลี่ยนเสนอความคิดเห็นร่วมกัน ไว้เนื้อเชื่อใจซึ่งกันและกัน สนับสนุนวัสดุและอุปกรณ์ เพื่อใช้ในการดำเนินงาน และเปิดโอกาสให้ครูได้แสดงความคิดเห็นอย่างมีอิสระ ทั้งนี้เป็นเพราะในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาจะต้องมีการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กร (Professional Community Culture) เช่น ลดความเป็นองค์การที่ยึดวัฒนธรรมแบบราชการ หรือ Bureaucratic Culture ไปสู่วัฒนธรรมแบบกัลยาณมิตรทางวิชาการ หรือ Collegial Culture เสริมสร้างวัฒนธรรมแห่ง ความไว้วางใจ (Trust) และความนับถือ (Respect) ต่อกันในมวลหมู่สมาชิกของชมรมแห่งวิชาชีพ สร้างวัฒนธรรมการใช้ทักษะด้านการคิดและใช้สติปัญญาเป็นฐาน (A cognitive Skill Base) วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพชั้นสูง (Professional) ที่ต้องใช้ความรู้ การคิดและการใช้สติปัญญาเป็นเครื่องมือสำคัญในการประกอบวิชาชีพ ครูผู้สอนจึงต้องเรียนรู้ตลอดเวลาเปลี่ยนพฤติกรรมจากผู้ถ่ายทอดความรู้เป็นผู้จัดสรรประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลายให้กับผู้เรียนสร้างวัฒนธรรมการริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ (Open to Innovation) โดยเฉพาะองค์ความรู้ใหม่ (Knowledge Creation) (สุเทพ พงศ์ศรีรัตน์, 2556 : 25) สอดคล้องกับวิจัยของ (เสาวคนธ์ ฉัตรวิไล, 2561 : 35) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร พบว่า การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับดังนี้ การเรียนรู้และประยุกต์ใช้ความรู้ การมีเจตคติใฝ่เรียนรู้ การสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วมกัน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคล และการมีวิสัยทัศน์ร่วมกันและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับดังนี้ ภาวะผู้นำทางวิชาการ การตั้งใจ วัฒนธรรมองค์การ โครงสร้างและระบบการทำงาน บรรยากาศในการทำงาน ปัจจัยที่เกี่ยวข้องมีความสำคัญทางบวกกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาได้แก่ การตั้งใจ บรรยากาศในการทำงาน และวัฒนธรรมองค์การ

2.4 ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีการจัดการความรู้อย่างเป็นขั้นตอน มีการพัฒนาครูให้ครอบคลุมสมรรถนะหลัก จริยธรรมในวิชาชีพตลอดจนการส่งเสริมการอบรมพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เป็นเพราะ การบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพต้องได้รับการสนับสนุนอย่างจริงจังจากผู้บริหาร (Supportive Leadership) โดยผู้บริหารโรงเรียนจัดให้ครูเข้ารับการพัฒนาด้านตนเองอย่างเป็นระบบและทั่วถึง ให้ครูทุกคนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพของตนเองตามความจำเป็นและความต้องการ สร้างสถานการณ์ให้ครูได้มีโอกาสเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ผู้บริหารโรงเรียนและครูร่วมกันวางแผนการจัดอบรมพัฒนาวิชาชีพครูในโรงเรียนและจัดหาวัสดุอุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้ที่ช่วยสำหรับการพัฒนาวิชาชีพของครู (หนึ่งฤทัย สีหะวงษ์, 2562 : 68) สอดคล้องกับงานวิจัยของ (ภาชีณี ภักดีมี, 2562 : 79) ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร เขต 4 พบว่า ประกอบด้วย 1. ด้านค่านิยมและวิสัยทัศน์ ได้แก่ ผู้บริหารและครูควรปรับทัศนคติและวิธีการทำงานร่วมกันโดยคำนึงถึงคุณค่าและความแตกต่างระหว่างบุคคล 2. ด้านการทำงานร่วมกันของทีม ได้แก่ ผู้บริหารควรส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศในการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างทีมงานในการพัฒนาผู้เรียน 3. ด้านภาวะผู้นำร่วมกันและให้กำลังใจกัน ได้แก่ ผู้บริหารควรลดการสั่งการ และมอบอำนาจการตัดสินใจให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 4. ด้านการประยุกต์การเรียนรู้ร่วมกันและพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ได้แก่ ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูมีโอกาสนำเสนอโครงงานระหว่างกัน 5. ด้านชุมชนกัลยาณมิตร ได้แก่ ควรให้สมาชิกทุกคนตระหนักว่าการพัฒนาความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นสิ่งที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชนและช่วยทำให้เกิดการพึ่งพาตนเอง 6. ด้านโครงสร้างที่สนับสนุน ได้แก่ ควรกำหนดให้โรงเรียนมีโครงสร้างการบริหารงานที่ส่งเสริมสนับสนุนความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และ 7. ด้านการปฏิบัติงานร่วมกัน ได้แก่ ควรจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้บริหาร ครูและผู้เกี่ยวข้องแลกเปลี่ยนเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เพื่อให้การปฏิบัติงานมีคุณภาพดียิ่งขึ้น

2.5 ด้านวิสัยทัศน์องค์กร พบว่า โรงเรียนต้องกำหนดภาพความสำเร็จหรือวิสัยทัศน์ของโรงเรียนที่มาจากความต้องการของทุกฝ่าย โดยครูจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนมีส่วนร่วมและมีปฏิสัมพันธ์กับกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการปฏิบัติที่หลากหลายรูปแบบ ทั้งนี้เป็นเพราะ วิสัยทัศน์องค์กร เป็นการมองภาพเป้าหมาย

ทิศทาง เส้นทาง และสิ่งที่จะเกิดขึ้นจริงเป็นเสมือนเข็มทิศในการขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มีทิศทางร่วมกัน โดยครูผู้สอนที่เป็นสมาชิกในชุมชนแห่งการเรียนรู้ต้องมีบรรทัดฐาน ค่านิยม และความเชื่อเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนและการพัฒนาโรงเรียนในด้านอื่น ๆ ร่วมกัน พัฒนาวิสัยทัศน์ แผนงาน โครงการ ในการร่วมปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ กระตุ้นให้บุคลากรได้ใช้ศักยภาพในการทำงานอย่างเต็มความสามารถ โดยดำเนินการทำงานเป็นทีม กระจายอำนาจแก่บุคลากรตามความเหมาะสม และมีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานโครงการและสัมพันธ์ตามกรอบวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา (สมัชชา จันทรแสง, 2558 : 52-53) สอดคล้องกับงานวิจัยของ (จิตลดา หนูคอบกาย, 2561 : 67-70) ศึกษาเรื่อง โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุทางปัจจัยที่ส่งผลต่อชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การเป็นผู้นำร่อง รองลงมา คือ การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ ทีมร่วมแรงร่วมใจ ชุมชน กัลยาณมิตร และวิสัยทัศน์ร่วม ตามลำดับ และปัจจัยที่ส่งผลต่อชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ บรรยากาศโรงเรียน รองลงมา คือ โครงสร้างโรงเรียนและภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ตามลำดับ

2.6 ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า โรงเรียนพัฒนาครูให้สามารถผลิตหรือพัฒนาสื่อการเรียน เพื่อใช้พัฒนาผู้เรียน มีการนิเทศการจัดการเรียนรู้ กำหนดนโยบายให้ครูทุกคนทำวิจัยอย่างน้อยปีละ 1 เรื่อง สนับสนุนให้ครูนำผลการวิจัยของผู้อื่นมาประยุกต์ใช้ และมีการวิเคราะห์และประเมินผลการใช้หลักสูตร สถานศึกษา ทั้งนี้เป็นเพราะ การจัดการเรียนรู้ของครูต้องมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ การปฏิบัติและสร้างแรงบันดาลใจไปพร้อมกัน ดังนั้นครูต้องเตรียมพร้อมในการจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมผู้เรียนให้มีทักษะสำหรับศึกษาชีวิตในโลกในศตวรรษที่ 21 ซึ่งทักษะของผู้เรียนจะเกิดขึ้นได้ต้องเกิดจากการที่โรงเรียนต้องพัฒนาครูในการบริหารจัดการเรียนรู้ มีวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนมีการนิเทศจัดการการเรียนรู้ โดยครูมีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ที่มุ่งพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เป็นผู้ใช้งานเป็นสำคัญ อีกทั้งการเรียนรู้พัฒนาวิชาชีพเป็นกลยุทธ์หลักเสริมสร้างบทบาทความร่วมมือในการจัดการเรียนการสอนของครู (มินตรา ลายสนิทเสรีกุล, 2557 : 393) สอดคล้องกับงานวิจัยของ (อำนาจ เหลื่อนน้อย, 2561 : 80) ศึกษาเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมาตรฐานสากล พบว่า องค์ประกอบ การบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมาตรฐานสากล มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ ภาวะผู้นำ เรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ ชุมชนกัลยาณมิตร การทำงานเป็นทีม การมีวิสัยทัศน์ร่วมและโครงสร้างการพัฒนาชุมชน

2.7 ด้านกัลยาณมิตร พบว่าโรงเรียนมีผู้บริหารโรงเรียนและครูที่ยอมรับต่อความคิดเห็นที่อาจจะเหมือนหรือต่างก็มีความพึงพอใจในการทำงานร่วมกัน มีความปรารถนาดีที่จะพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนที่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันที่จะขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางวิชาชีพและทำงานร่วมกันบนพื้นฐานของความไว้วางใจกัน ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารและครูเป็นกลุ่มคนที่อยู่ร่วมกัน โดยมีแนวทางและวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกันในชุมชนมีคุณลักษณะ คือ มุ่งเน้นการเป็นชุมชนแห่งความสุข เป็นพื้นที่ให้ความรู้สึกปลอดภัยหรือปลอดภัยใช้อำนาจกดดันบนพื้นฐานความไว้วางใจ เคารพซึ่งกันและกัน มีจริยธรรมแห่งความเอื้ออาทรเป็นพลังเชิงคุณธรรม คุณงามความดีที่สมาชิกร่วมกันทำงานแบบอุทิศตน เพื่อวิชาชีพโดยมีเจตคติเชิงบวก มีบรรยากาศของ “วัฒนธรรมแบบเปิดเผย” ทุกคนมีเสรีภาพที่จะแสดงความคิดเห็นของตน เป็นวิถีแห่งอิสรภาพ ยึดความสามารถ และสร้างพื้นที่ปลอดภัยใช้อำนาจกดดัน (สำนักงานพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน., 2560 : 28) สอดคล้องกับงานวิจัยของ (ธีรยุทธ รุจาคม, 2561 : 39) ศึกษาเรื่องการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ กลุ่ม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 6 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ลำดับแรก ได้แก่ กัลยาณมิตร รองลงมา ได้แก่ การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ ร่วมแรงร่วมใจและร่วมมือ ปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กรวิสัยทัศน์ร่วมกัน และลำดับสุดท้าย ได้แก่ ภาวะผู้นำตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1.1 ควรศึกษาปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อใช้ข้อค้นพบการวิจัยไปสู่การบริหารจัดการโรงเรียนเพื่อให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่พัฒนาและยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

1.2 ควรมีการทำวิจัยหาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุเกี่ยวกับการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อให้สอดคล้องกับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

2.1. ควรนำบทสรุปและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ไปประยุกต์ใช้ในการกำหนดนโยบายการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพภายในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

3. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

จากผลการวิจัยพบว่า แนวทางการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนขยายโอกาส กัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ไปปฏิบัติด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาและครูนำผลการวิจัยนี้ไปใช้เป็นข้อมูลในพัฒนาตนเองให้

เหมาะสมกับบริบทและสถานการณ์อันส่งผลให้การบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนขยายโอกาส ให้สถานศึกษาบรรลุผลสำเร็จ และเพื่อให้นักเรียนมีคุณภาพประสิทธิภาพเป็นปัจจุบันและทันสมัย

เอกสารอ้างอิง

- จิตลดา หนูดอนทราย. (2561). โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ฉัตรชัย ทองเจริญ. (2556). คุณลักษณะการเป็นชุมชนแห่งสังคมการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. อุดรธานี. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- ดลนภา วงษ์ศิริ. (2556). ความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้กับประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่นจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ค.ม. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- ธีรยุทธ รุจาคม. (2561). การดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของครู โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ กลุ่ม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารสถานศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยพะเยา.
- นราพร จันทรโอชา. (2560). ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC). ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 5 ตุลาคม 2563. แหล่งที่มา: https://www.youtube.com/watch?v=TBpt_PIOib4.
- ภาชินี ภักดีมี. (2562). แนวทางการพัฒนาความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- มินตรา ลายสนิทเสรีกุล. (2557). กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตเบญจบุรพา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรลักษณ์ ชูกำเนิด. (2557). รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 บริบทโรงเรียนในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- วาสนา ทองทวีงยศ. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

- ศูนย์ประกันคุณภาพการศึกษา มจพ. (2557). การประกันคุณภาพ. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 5 ตุลาคม 2563.
แหล่งที่มา: <http://www.kmutnb.ac.th/qa.php>.
- สมัชชา จันทรแสง. (2558). การพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำเชิง
วิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต
18. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- สุเทพ พงศ์ศรีรัตน์. (2556). ภาวะการเป็นผู้ผู้นำ. กรุงเทพมหานคร: เอ็มเพอร์เน็ท.
- สำนักงานพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). คู่มือประกอบการขับเคลื่อนกระบวนการ
PLC (Professional Learning Community) "ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ" สู่สถานศึกษา.
กรุงเทพมหานคร. สำนักงานพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). สำนักนโยบายแผนและมาตรฐานการศึกษา ศาสนาและ
วัฒนธรรม. แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2545-2559) : ฉบับสรุป. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร:
บริษัทพริกหวานกราฟฟิคจำกัด.
- เสาวคนธ์ ฉัตรวิไล. (2561). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของ
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- หนึ่งฤทัย สีหะวงษ์. (2542). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน
ในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต.
บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยนครพนม.
- อำนาจ เหลือน้อย. (2561). รูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมาตรฐาน
สากล. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.